Calcul Numeric – Proba practică Informatică, Anul III

INSTRUCTIUNI:

- 1. Comentați și explicați toate rezolvările trimise. Codurile necomentate/neexplicate nu se punctează.
- 2. Codurile vor fi salvate cu următoarea denumire Nume_Prenume_Grupa.py şi vor fi trimise titularului de laborator până în data de 29 ianuarie 2021, ora 14:30.

Factorizarea QR:

Fie $A=(a_{ij})_{i,j=\overline{1,n}}\in\mathcal{M}_n(\mathbb{R})$. Numim descompunere QR a matricei A, descompunerea de forma A=QR unde $Q=(q_{ij})_{i,j=\overline{1,n}}\in\mathcal{M}_n(\mathbb{R})$ este o matrice ortogonală, i.e. $Q^TQ=QQ^T=I$, iar $R=(r_{ij})_{i,j=\overline{1,n}}\in\mathcal{M}_n(\mathbb{R})$ este o matrice superior triunghiulară.

Dacă $A=(a_{ij})_{i,j=\overline{1,n}}\in\mathcal{M}_n(\mathbb{R})$ este o matrice inversabilă, atunci există și este unică descompunerea QR a matricei A cu $Q\in\mathcal{M}_n(\mathbb{R})$ o matrice ortogonală și $R\in\mathcal{M}_n(\mathbb{R})$ o matrice superior triunghiulară având componentele pe diagonala principală $r_{kk}>0, k=\overline{1,n}$.

Sistemul Ax = b devine QRx = b. Cum Q este ortogonală $(Q^TQ = I)$, înmulțind relația QRx = b cu Q^T obținem $Rx = Q^Tb$. Cum R este superior triunghiulară sistemul $Rx = Q^Tb$ se rezolvă conform metodei substituției descendente.

ALGORITM (Metoda de descompunere QR)

Date de intrare: $A = (a_{ij})_{i,j=\overline{1,n}} \in \mathcal{M}_n(\mathbb{R})$, $b = (b_i)_{i=\overline{1,n}} \in \mathcal{M}_{n,1}(\mathbb{R})$; Date de ieşire: $Q = (q_{ij})_{i,j=\overline{1,n}} \in \mathcal{M}_n(\mathbb{R})$, $R = (r_{ij})_{i,j=\overline{1,n}} \in \mathcal{M}_n(\mathbb{R})$, $x = (x_i)_{i=\overline{1,n}} \in \mathcal{M}_{n,1}(\mathbb{R})$;

PASUL 1: Determină prima coloană a matricei Q și prima linie a matricei R:

$$\bullet \ r_{11} \leftarrow \sqrt{\sum_{i=1}^{n} a_{i1}^2}$$

•
$$q_{i1} \leftarrow \frac{a_{i1}}{r_{11}}, \quad \forall \ i = \overline{1, n};$$

•
$$r_{1j} \leftarrow \sum_{s=1}^{n} q_{s1} a_{sj}, \quad \forall \ j = \overline{2, n};$$

PASUL 2: Pentru $k=\overline{2,n}$ completează coloana k a matricei Q și linia k a matricei R:

•
$$r_{kk} \leftarrow \sqrt{\sum_{i=1}^{n} a_{ik}^2 - \sum_{s=1}^{k-1} r_{sk}^2};$$

•
$$q_{ik} \leftarrow \frac{1}{r_{kk}} \left(a_{ik} - \sum_{s=1}^{k-1} q_{is} r_{sk} \right), \quad \forall \ i = \overline{1, n};$$

•
$$r_{kj} \leftarrow \sum_{s=1}^{n} q_{sk} a_{sj}, \quad \forall \ j = \overline{k+1, n};$$

PASUL 3: Determină soluția x a sistemului Rx = Q^Tb conform metodei substituției descendente

Ex. 1 Fie matricea $A = \begin{pmatrix} 1 & 1 & 0 \\ 1 & 0 & 1 \\ 0 & 1 & 1 \end{pmatrix}$ şi vectorul $b = (1, 2, 5)^T$.

- a) Să se implementeze în Python procedura $\mathbf{DescQR}(A)$ care returnează matricele Q, R şi soluția x a sistemului $\mathbf{Ax} = \mathbf{b}$:
- b) Să se rezolve numeric sistemul Ax = b apelând procedura **DescQR**;
- c) Să se verifice soluția obținută.

Ex. 2

(a) Creați funcția newton_raphson care determină numeric soluția ecuației:

$$f(x) = x^3 + 3x^2 - 25x - 75 = 0, (1)$$

prin metoda Newton-Raphson și are ca date de intrare:

- funcția care determină ecuația (1), f;
- derivata funcției care determină ecuația (1), df;
- punctul de start al metodei Newton-Raphson, x_0 ;
- toleranța erorii specifice metodei Newton-Raphson, eps;

iar ca date de ieșire:

- soluția numerică obținută, x_{aprox};
- numărul de iterații necesare, N;
- (b) Alegeţi subintervalele şi punctele de start ale metodei respectând ipotezele teoremei de convergenţă ale metodei Newton-Raphson, astfel încât şirurile aproximărilor să rămână în subintervalele selectate şi să conveargă la soluţii. Justificaţi atât alegerea subintervalelor, cât şi a valorilor iniţiale.

Aflați toate soluțiile ecuației (1) apelând funcția newton_raphson cu eroarea de aproximare eps = 10^{-3} și construiți punctele obținute pe graficul funcției.